

אצלו העליונים הם בפ"ע והתחתונים בפ"י. היינו שאין גיכר במעשה המצוות שלו החיות של הנה"א וכו' (הסר קצת). למש"א במ"ח נפלל חיבור העליונים והתחתונים²⁴. ונשלחות ענין זה לע"ל דמתי²⁵ / ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו, היינו לעולמות מעין זה בשעת מ"ח²⁶, וגם לפני²⁷ / בקריעת ים סוף²⁸ שאמרו רז"ל²⁹, שכל או"א מראה באצבעו ואומר זה. ולכאורה צריך בייאור, למה נקטו חז"ל לשון זה, מראה באצבעו דוקא. אך הענין הוא, כי א"י הגילגול באופן שגם הנשר הגשמי, האצבע הגשמי הרגיש גילגול זה. ולכן אמרו²⁹ ראה שפחה על היים, שפחה סתם היא שפחה כנענית (ולא אמה עברית), מה שלא ראה יחזקאל גורל שבנביאים. וזהו גם מה שמברכים בכל יום ברכת החיות, בא"י נותן החיות, והגם שכבר נתינה לנו החיות לפני זמן רב, וגם הוא עצמו כבר נירר ברכת החיות, מ"מ ישנו ענין של מ"ח בכל יום, כשאדם ניצור משנתו ונעשה כרי', חזקה²⁸ ליש בזה ב' דעות, אם נרכה זו היא דבר המתיר או דבר המוסר³⁰, וכן צריך לנהוג כל ימי חיינו עד רגע האחרון עלי אדמות ומזה מובן, שלפני בחי' מ"ח שכל יום, הרי כל אדם הוא במצב של י"ע מתן תורה, שע"ז אמרו שקר³¹ החזן כו'. ומ"מ הרי נתבאר לעיל שגם בדרגה הכי תחתונה שבנענין החזן נמשכת הדרגה הכי עליונה, עד לבחי' הכי נעלית, שעלי' כחולץ בספוק הראשון שבשיעור הלימוד דפורים קטן בשנה זו, וגם את חודש הזה אשר דברת אעשה כפי מצאתי³² בעיני גו'. ומזה מובן, שיש בזה הוראה מיוחדת בקשר לפורים קטן בשנה זו, ובפרט כשקוראים פורש זו ברכים ובפסוקים.

ויש לקשר את הנה"ל עם המבואר בד"ה וקבל היהודים דפורים קטן תרפ"ט, בענין דמפי עוללים ויונקים יסדת עוד גו' להשכיח אויב ומתקסו. ולכאורה דבר זה דורש ביאור, שהרי עוללים ויונקים הם קטנים הפסורים מן המצוות (וכדאימא - גמ -

- (24) שמו"ר פ"ב, ג. תנומא וארא יט. (25) ישעי' מ"ה.
- (26) תניא פ"ו. (27) שמו"ר ספ"ג. (28) מביחא פ' שני' ד רש"י שם טו, ב. זח"ג סד, ב. צד, א. ובב"מ. (28*) יל"ש תהלים דמו חשב. שו"ע אר"ז או"ח מהדו"ק ס"ד ס"א. ס"ו ס"א.
- (29) ראה אנציקלופדיא תלמודית ע' ברכת התורה (30) נדפס בסת"מ ה' תשי"א ע' 180 ואילך. ועוד. (31) תהלים ח, ג.

הנחת ה"ח בלתי מוגה

לעשותו. ועד"ז בענינינו, דמשה רבינו ביקש שיהי' המשכת בחי' הפלא שמצא בחי' זו ישראל ומלכא בלחודיה. היינו דהגם שנמצאים בזמן הגלות, וכן לעולם העכו"ם, מ"מ ונפלינו אזי ועל מכל העם גו', ע"י³³ / האתערלויע שלמען, עד לבחי' הפנימיות דפנימיות, עד לעצמותו ומחוטו ית'.
 רותה הגם שנחבאר לעיל שיש במה דרגה כהן, מ"מ יש לומר, שהדרגה הכי תחתונה שבהן קשורה עם הדרגה הכי עליונה שבדה. וע"ז המבואר במ"א³⁴ שכל הדרגה שביראה קשורות זו בזו, הייתו דאף שיש יראת ה' וממנו, ירא בשת, בחי' קוצו של יו"ד, ויש יראת העונש, הדרגה הכי תחתונה שביראה, מ"מ כיוון שכולן נקראות בשם יראה, הרי הן משוררות זו בזו. וכאשר א"ש מיראה³⁵ יראה, הרי הן משוררות זו בזו. קשור לדרגה הכי נעלית ביראה, יראת העונש, הרי זה ענין התורה והמש ירדה למטה, וכאן למטה ע"י, תכנתו ורצונו של הקב"ה ומשם ירדה למטה, וקאן למטה ע"י, תכנתו ורצונו של שבתורה, כלי שום טעם והמברה, רק הלבנת פסוקות, מחשבים עם הבחי' הכי נעלית שבתורה. ועד שנינו זה נמשך גם במעשה שבא ע"י לימוד התורה, כמאמר גורל לימוד שמביא לירי מעשה, ועד למעשה שאין בו שום כוונה וכו', וכמאמר³⁶ אילן נצטוה לחשוב עצנים כו'. ועד"ז יש לומר בענין החזן, דגם בדרגה הכי תחתונה שבענין החזן, נמשכת החי' הכי נעלית שבו.

וביאר הענין בעבודת האדם, יובן בהקדים מ"ש בהמאמר שם, דמה שאמרו שקר החזן זה דורו של משה, יש לומר שזהו ע"ד מ"ח. ולכאורה זהו דבר פלא, לומר דדורו של משה לא קאי על ארבעים שנותיו האחרונות שבהם לימד תורה וכו'. אך הענין הוא, דיש בחי' י"ע מתן תורה" גם אחרי מתן תורה, דהנה"א שחודש בעבודתו יכול ללמוד תורה ולקיים מצוות וכתכ"ח השלימות, מ"מ אפשר שיהי' חסר בו החידוש דמ"ח, כי - אצל -

- (20) חו"א הוספת קיד, ד. לקו"ת ראה לא, א. ביאור"ז (לאדרא"צ) פא, א-ב. ביאור"ז (להצ"צ) ע' חרג. קונטרס העבודה פ"ג (ע' 18). (21) ראה משלי ח, ל. קו"א ד"ה דוד ומצרות. (22) קדושי' מ, ב. (23) לקו"ת שליח מ, א.

הנחת ה"ח בלתי מוגה

5

